

Оптимальним підходом у використанні англіцизмів є баланс, який враховує як необхідність інтеграції до світової спільноти, так і потребу в збереженні мовної унікальності. Для цього українська мова має використовувати англіцизми лише в тих випадках, коли новий термін дійсно не має відповідника або коли його адаптація сприяє розумінню та сприйняттю тексту. Водночас важливо підтримувати активне створення українських еквівалентів новим термінам, розвивати власні лексичні ресурси і заохочувати вживання цих нововведень у суспільстві.

Отже, питання англіцизмів потребує комплексного підходу з урахуванням культурних, соціальних і мовних факторів. Воно вимагає не лише адаптації української мови до нових умов, але й свідомого підходу до збереження її багатства та ідентичності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Пономарів О.Д. Слово і дух. Лінгвістичні есе про мовні особливості. – Київ: Видавництво Київського національного університету, 2015.
2. Лосєв С.О. Мовна глобалізація та сучасна українська мова. – Харків: Харківський національний університет, 2018.
3. Тищенко М.Г. Англіцизми в українській мові: історія, проблеми і перспективи. – Львів: Львівський національний університет, 2020.
4. Іваненко В.В. Переклад і мовна політика: українська мова в епоху глобалізації. – Київ: Наукова думка, 2017.

Худа Наталія Степанівна

асистент,

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ РОМАНУ ДЖ. АПДАЙКА “ФЕРМА” УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Вивчаючи історію американської літератури неможливо залишити поза увагою видатного письменника сучасності, автора більш ніж двадцяти романів, Джона Апдайка. Саме Апдайк один з найулюбленіших та найвідоміших письменників ХХ-го століття. Його романи, оповідання, вірші, критичні нариси перекладені та перекладаються багатьма мовами світу. Проте широкої популярності зажив у літературі саме Апдайк-прозаїк. Перші збірки його оповідань позначені смутком прощання з дитинством і юністю – країною чистоти, щирості, радості. Смуток поступово переростає в тугу, постійне почуття неблагополучності, невлаштованості – в трагічне світовідчуття. Пізніше письменник зазначив, що трагедія буденного існування пересічного американця стала провідною темою його творчості [4, 2514]. Роман “Кентавр” справедливо вважається перлиною усього літературного доробку Джона Апдайка. Саме “Кентавр” приніс автору Національну премію книги у 1964 році

і викликав нескінченні дискусії серед критиків та читачів. Слід також згадати і роман “Ферма”, який справедливо вважають вінцем творчості Апдайка.

Проте творчість письменника є ще недостатньо вивченою і на неї спрямований особливий інтерес читачів та критиків, тому, наша робота присвячена дослідженню основних лінгвостилістичних особливостей перекладу роману Джона Апдайка “Ферма” (“Of the Farm”) українською мовою.

Слід зазначити, що роман “Ферма” можна вважати своєрідним продовженням роману “Кентавр”. У “Фермі” Джон Апдайк втілює свої улюблені теми – стосунки між батьками і дітьми, між дружиною та чоловіком, намагаючись знайти сенс людського існування. Герой Джо Робінсон їде відвідати матір і познайомити її з новою дружиною Пеггі та її сином від першого шлюбу Ричардом. Джо Робінсон постає перед нами, як вже дорослий Пітер, рік тому помер батько, шкільний учитель, і на фермі діда живе самотня мати. В спогадах Джо проходять епізоди, ситуації, які вже знайомі нам з “Кентавра”. Проте неможливо не визнати, що все ж герої різні, вони не продовжують одне одного, між ними відбувся певний розрив.

Герой “Ферми” Джо, прагнучи стабільності і впевненості, покидає дружину, матір своїх дітей, жінку поетичну та витончену, щоб одружитися з жінкою з простим ім’ям – Пеггі. Рекламний бізнес не приносить радості нашому герою, він дає матеріальне забезпечення і можливість побутового комфорту, але не моральне задоволення, якого він прагне. Момент духовної радості, задоволення і щастя настає лише тоді, коли доводиться косити материн луг [1, 15]. Проте Джо ніколи не був справжнім господарем землі і відвідини ферми були тільки своєрідним антрактом у їхньому бурхливому міському житті.

Назва роману “Ферма” є досить символічною. Оскільки ферма – постійний і майже реальний співучасник усіх подій, символ простору, свободи, які майже недосяжні для жителів кам’яних джунглів. Джо втікає від задушливого міста у село, на ферму, яка для нього є втіленням свободи, чистоти; яка є місцем, де можна дихати на повні груди і з’єднатися з природою; місце, де можна не думати про матеріальне, забути про гроші і зосередитися на простому людському існуванні в єдності з природою.

Роман “Ферма” досить складний з стилістичного погляду. Намагаючись створити атмосферу буденності, Джон Апдайк, як справжній майстер слова, використовує безліч стилістичних засобів вираження на усіх рівнях: на фонографічному, на лексичному та на синтаксичному рівнях. Передати усі ці засоби українською мовою є надзвичайно важкою і кропіткою працею. Твори Апдайка перекладені і російською і українською мовами. Серед відомих російських перекладачів, які займалися перекладом творів цього автора, варто відзначити О. Калашникову та Н. Хінкіна. На нашу думку, найвдаліші переклади романів “Кентавр” та “Ферма” українською мовою здійснила Марія Габлевич. Її переклад роману є надзвичайно точним, перекладач зуміла зберегти дух твору, внутрішній світ головного героя.

Джон Апдайк у романі дуже часто виділяє слова курсивом а також подає цілі речення написані великими буквами. Цей стилістичний прийом

використовується для підсилення значення сказаного. Такі ж вирази зберігаються і в українському перекладі. Стилiстичний прийом та експресивні засоби вираження на синтаксичному рівні характеризуються різноплановістю, наприклад в романі широко представлені еліipsis та номінальні (іменні) конструкції, які зберігаються у перекладі роману “Ферма” українською мовою: *Pilgrims – Мандрівники*.

Стилiстично незавершене речення, апозіопезис представлений в українському перекладі простими незакінченими або складно-сурядними реченнями: *And Joan -? – А Джоана як?*. Паралелізми, у більшості випадків, перекладаються відповідними паралелізмами української мови, хоча в деяких реченнях ми бачимо конструкції, які не мають нічого спільного з паралелізмами, це можуть бути як прості так і складні речення.

Досліджуючи стилістичні засоби вираження, доречно згадати також і риторичні запитання, які повністю збережені в українському варіанті; оскільки саме завдяки риторичним запитанням перед читачем постають одвічні проблеми життя людини, проблеми сутності існування: *Are you ready to die? – Ти готовий до смерті?*

Стилiстичні засоби семасіологічного рівня представлені в романі порівняннями, синонімами, гіперболами, антитезами, оксюмороном. Марія Габлевич чудово змогла передати як порівняння так і інші стилістичні засоби цього рівня.

Отже, роман Джона Апдайка “Ферма” разом із “Кентавром” можна справедливо вважати літературними шедеврами, які варті того, щоб їх читали та перечитували, щоразу відкриваючи для себе нові істини людського буття. Цікавий роман “Ферма” і з стилістичної точки зору, оскільки у тексті, як показало наше дослідження, представлені практично усі стилістичні засоби вираження, які сприяють особливому світосприйняттю. А український переклад роману, здійснений Марією Габлевич, є точним та передає основну ідею автора.

ЛІТЕРАТУРА

1. Апдайк Дж. Кентавр. Ферма: Романи / Перекл. з англ. М. Габлевич; Передм. Т. Денисової; Іл. худ. Г. Палатнікова – К.: Дніпро, 1988. – 447 с.
2. Лидский Ю.Я. Очерки об американских писателях XX века. – К.: Вища школа, 1968 – С.2 50–251
3. Некряч Т.Є., Чала Ю.П. Через терни до зірок: труднощі перекладу художніх творів. Для студентів перекладацьких факультетів вищих навчальних закладів: Навчальний посібник. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2008. – 200 с.
4. Updike John // The Harper Single Volume: American Literature. – Longman, – 1999. – 3000 p.
5. Updike John. Of the Farm. – London: Penguin Books LTD, 2007 – 138 p.